

**Komárom-Esztergom Megyei
Közgyűlés E L N Ö K E**

VI. 25 /2014

ELŐTERJESZTÉS

a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés 2014. március 7.-i ülésére

Tárgy: Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Program struktúra egyeztetési változatának bemutatása

Előterjesztő: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Előadó: Petrikné Molnár Erika, osztályvezető

TISZTELT KÖZGYŰLÉS!

2013. december 6-án aláírásra került az a vállalkozási szerződés, amely alapján megkezdődött az ÁROP-1.2.11/A-2013-2013 0022 azonosító számú pályázatunkból finanszírozott alábbi dokumentumok elkészítése:

1. megyei területfejlesztési stratégiai és operatív program és területi hatásvizsgálata (környezeti, gazdasági-társadalmi)

2. 2014-2020 közötti időszak operatív programjaihoz kapcsolódó megyei részdokumentumok, kiemelten a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódó

- megyei TOP tematikus részprogramok

- kistérségi/ járási TOP fejlesztési részprogramok

- ágazati operatív programokhoz készülő megyei részdokumentumok

A megyei területfejlesztési program középtávra, a 2014-2020 közötti időszakra készül. A stratégiai és operatív programból álló terv 7 évre foglalja keretbe, rendszerbe a megyében megvalósítandó fejlesztési igényeket, lehetőségeket. A támogatási forrásokat tekintve egyidejűleg tervez az uniós ágazati forrásokra és a TOP megyei kereteire (megyei programokra: 13,32 mrd Ft; kistérségi 14,6 mrd Ft), továbbá az egyéb nemzetközi forrásokra és a hazai forrásokra is.

A tervezés során az ágazati OP-k 3.0. változatait és a TOP 3.0 verzióját vettük figyelembe. Ez utóbbi prioritásai és intézkedései a stratégiai program struktúra 2. sz. mellékletében bemutatásra is kerültek. A 4.0 verziók 2014. február végére várhatóak, amelyekben még fontos változások lehetnek a 3.0 változathoz képest, különösen abban a tekintetben, hogy mely operatív program milyen beavatkozásokat támogat.

Tatabánya MJV Önkormányzata 7,5 mrd Ft-ot fordíthat a város integrált fejlesztési stratégiájának megvalósítására, amelyet önállóan tervez, de illeszkednie kell a megyei tervekhez, célokhoz, és a stratégiai fejlesztési elemei beépülnek a megyei programba is. Az összhang megteremtése, a párhuzamos tervezés érdekében már 2012 őszétől (helyzetfeltárás kidolgozása óta) rendszeres egyeztetések folynak a megyeszékhely önkormányzatával és hivatalával.

2014. február 3-19 között intenzív egyeztetések folytak a tervezők bevonásával

- a sajátos megyei térségek (Duna mente, Kisalföld, Bakonyalja, Városhálózati csomóponti térség, Pilis-Gerecse) önkormányzataival,
- a szakképzési intézményekkel, EDUTUS Főiskolával, KLIK-el, Munkaügyi Központtal,
- a helyi vidékfejlesztési közösségekkel,
- Kamarákkal,
- a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatallal,
- megyei önkormányzati hivatallal.

2014. március elején gazdasági fórumokat tartunk Komáromban, Esztergomban, Tatabányán.

Ezen túl jelentős projektgyűjtés és feldolgozás zajlik a fejlesztési igények feltérképezésére, első körben az önkormányzatok körében. Közel 1000 fejlesztési javaslat érkezett a hivatalba, amelyeknek téma és forrásszempontrú feldolgozása is megtörtént. Folyamatban van még a gazdasági szereplők, a szolgáltatások, közszolgáltatók, és a civilek igényfelmérése. Ehhez a KD. Regionális Fejlesztési Ügynökség is bevonásra került az ÁROP forrás terhére.

Ezen egyeztetések és projektgyűjtés is hozzájárultak a programstruktúra kialakításához, amelyet most Önök elé terjeszték a tervezőkkel közösen.

Tisztelt Közgyűlés!

Kérem a megyei területfejlesztési stratégiai program prioritás struktúrája első változatának megvitatását, és annak megerősítését, hogy a megyei területfejlesztési koncepció alapján az elkövetkező 7 évre meghatározott fejlesztési irányok és hozzájuk tartozó intézkedési csomagok helyesek.

Fontos, hogy egyetértsünk ebben, hiszen a tervezés ezen az úton halad tovább. Természetesen a dokumentum a további egyeztetések, projektgyűjtések, vizsgálatok és központi iránymutatások során tovább gazdagodik, formálódik majd. Nagyon fontos mérföldkő lesz az uniós operatív programok 4.0. változatainak megjelenése, hiszen ezek alapján határozható meg, tervezhető meg azoknak a nevesített fejlesztéseknek a köre, amelyek a megyei forrásokból valósulhatnak meg, és azoknak a fejlesztéseknek a köre, amelyek ágazati forrásokra támaszkodhatnak.

Kérem az előterjesztés és a határozati javaslat elfogadását.

Tatabánya, 2014. február 22.

Popovics György

Határozati javaslat

A Komárom-Esztergom megyei Közgyűlés

1. megtárgyalta és a további tervezés alapjául elfogadja a határozat mellékletét képező megyei területfejlesztési stratégiai program prioritás struktúráját, az abban szereplő tematikus, egész megyére kiható intézkedési célterületeket, valamint a sajátos megyei térségekre kidolgozott programstruktúrát, a hozzájuk tartozó intézkedésekkel.

2. Kéri a közgyűlés elnökét hogy a teljes program kidolgoztatását széles körű egyeztetések mentén folytassa tovább, figyelemmel a közgyűlés és állandó bizottságai bevonására is a tervezésre meghatározott időkereteken belül.

Felelős: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Határidő: a stratégiai és operatív program egyeztetési változatának benyújtására: 2014. május 31.

Felelős: Petrikné Molnár Erika, osztályvezető

Komárom-Esztergom megyei területfejlesztési program

2014-2020

Stratégiai Program

Tematikus (megyei) és sajátos térségek prioritásstruktúrája, intézkedései

Közgyűlési egyeztetési változat

2014. március 7.

TARTALOMJEGYZÉK:

Bevezetés	6.oldal
Prioritás struktúra	9.oldal
1. A stratégiai és operatív program célja, tartalma és kapcsolata a koncepcióval	
1.1. A koncepciótervezés és a programozás viszonya	12.oldal
1.2. Stratégiai program	12.oldal
1.3. Operatív program	13. oldal
1.4. Forrástérkép	17. oldal
2. A stratégiai program kapcsolata a KEM TFK-ban megfogalmazott jövőképpel, az átfogó és stratégiai célok rendszerével	
2.1. A koncepció rövid összefoglalása	20. oldal
2.2. A stratégiai, illetve operatív program és a területfejlesztési koncepció (TFK) kapcsolata	22.oldal
3. A tervezési folyamat következő állomásai	24. oldal
Mellékletek:	
1.sz. melléklet: Az Európai Unió 11 tematikus célja és a kapcsolódó tematikus prioritások	
2.sz. melléklet: TOP (3.0) alapján készült prioritások, beavatkozások, példák és kedvezményezettek	
3.sz. melléklet: Komárom-Esztergom megye településeinek közlekedésfejlesztési projektjei	
4.sz. melléklet: Tematikus/megyei prioritások és a sajátos térségi programok részletebemutatása	

BEVEZETÉS

2012-ben elindult a felkészülés a 2014-2020 közötti európai uniós költségvetési ciklusra. Az európai, az országos, illetve a határon átnyúló és megyei tervezés párhuzamosan haladt az európai keretek 2013 őszi véglegesítéséig, az országos és határon átnyúló tervezés jelenleg is folyamatban van.

A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal 2014. február végére ígért olyan, véglegesnek mondható országos operatív programokat, melyek alapján a megyék már viszonylag nagy pontossággal elkezdhetnek tervezni.

A határon átnyúló operatív programokra – Európai Területi Együttműködés magyar-szlovák határszakaszra készülő operatív programról, illetve – a korábbi hírekkel szemben mégiscsak készülő – Európai Duna Stratégiához készülő Operatív Programról ez nem mondható el, ezek esetében későbbi határidő került meghatározásra. Tekintettel megyénk nagyfokú érintettségére, ez jelent némi bizonytalanságot és nehézséget a megyei tervezés számára.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) és az az alapján formálódó Országos Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban hangsúlyos területi tényezőként jelentek meg a várostérségek. A várostérséget az OFTK tervezői változata funkcionális, tehát valós együttműködések, térségi összetartozáson alapuló területi egységként értelmezte.

Ezzel összhangban, és a megye területrendezési tervében már elfogadottak alapján határolta le a megyei területfejlesztési koncepció a sajátos megyei térségeket, mint a megyei szint alatti tervezési egységeket. A területi-települési sajátosságokon és fejlődési pályákon alapuló sajátos megyei térségek a megyei tervezés sarkalatos tényezői.

Az 1831/2013. (XI. 14.) Kormányhatározat, és az azt értelmező 2014. januári nemzetgazdasági minisztériumi állásfoglalás, eltérve az OFTK-tól, a várostérségeket területfejlesztési-statisztikai kistérségekkel azonosította. Ez a megyei területfejlesztési koncepció és az operatív programozás közötti összhang megteremtését nem kis mértékben komplikálja.

További nehezítő tényező, hogy korábbi kormányzati-országgyűlési döntések alapján, a legtöbb

helyen megszűntek azok a kistérségi szervezeti feltételek, melyek ezen a területi szinten a tervezést koordinálták. A megye így az egyes településekkel áll kapcsolatban és a megyére hárul a felelősség, hogy kistérségi szintű stratégiák kialakítását kezdeményezze.

Jelenleg további módosítás várható ebben a tekintetben, amennyiben a területfejlesztési-statisztikai kistérségeket, mint fejlesztési egységeket, a járások fogják leváltani, a várostérségeknek dedikált forrásokat fogadó területi egységek a járások lesznek. Ez a változás megyénkben az Esztergom-Nyergesújfalui és a Dorogi kistérségeket érinti, melyek, ha ez a változás életbe lép, közös forráskerettel fognak rendelkezni. Kérdéses még, hogy a statisztikai kistérségeknek korábban meghatározott források elosztási rendszerét alkalmazták-e járási szintű forráselosztásánál is, avagy más metodikát.

Megyénk, az országos elvárásoknak megfelelően, 2013. július végére kidolgozta területfejlesztési koncepcióját, azonban jóváhagyása az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (továbbiakban OFTK) parlamenti jóváhagyásának csúszása miatt joghierarchiai akadályba ütközött. Az OFTK-ról szóló 2014. január 3-i 1. sz. országgyűlési határozat elfogadása után immár megyénk is elfogadta saját Területfejlesztési Koncepcióját.

A fentiekre is tekintettel 2014 januárjában indult el az intenzív programozási munka, nagymértékben építve a települések együttműködésére. A programozás szakmai feladatait a Területfejlesztési Koncepciót is kidolgozó Város-Teampannon Kft. a MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.konzorciumban végzi el.

A Közgyűlés elé kerülő jelenlegi dokumentum a Stratégiai Program struktúra 1.0 tervezői változata. A tervezők a ***Közgyűlés állásfoglalását várják a tervezetben szereplő 6 tematikus prioritásra, az 5+1 (+1=Tatabánya MJV) sajátos térségi programra, valamint e prioritások és sajátos térségi programok keretében meghatározásra került intézkedésekre vonatkozóan.*** Amennyiben a Közgyűlés elfogadja ezeket, akkor ez lesz a továbbtervezés alapja.

Az egyes intézkedések keretében javasolt beavatkozás-típusok indikatív jellegűek, véglegesítésükre csak az országos operatív programok brüsszeli jóváhagyása, illetve a rendelkezésre álló forráskeretek véglegesítése után kerülhet sor.

A beavatkozás-típusok nagymértékben meghatározzák, hogy mely programok, projektek lesznek támogathatóak, így ezekkel kapcsolatban is kéri a tervezők a Közgyűlés tagjainak véleményét, különös tekintettel az esetleges hiányosságok jelzésére, tekintettel a települési önkormányzatok, illetve a településeken működő vállalkozások, intézmények, non-profit szervezetek fejlesztési szándékaira. (4.sz. mellékletben jelennek meg a prioritások alatti intézkedések kifejtésénél.)

A véleményezés során fontos figyelembe venni, hogy az **európai uniós forráskeretek 80 %-át az Unió által meghatározott 11 tematikus célkitűzés megvalósítására kell felhasználni**, melyeket az 1. sz. melléklet tartalmazza.

Szükséges továbbá felhívni a figyelmet a forráskoncentráció elvére, amely szerint a támogatási döntések során az elkülönülő projektekkel szemben a **programok**, illetve a **térségi hatású** (várostérségi kohéziót, illetve város-vidék kapcsolatot erősítő), illetve a **térségi összefogásban megvalósuló** programok, projektek **fognak előnyt élvezni**.

A következő oldalon a közgyűlés által jóváhagyandó, továbbtervezésre javasolt tematikus prioritások, sajátos térségi programok és a megvalósításukat szolgáló intézkedések találhatóak.

A prioritások részletes, intézkedésenkénti kifejtését, a beavatkozások indikatív bemutatásával a 4. melléklet tartalmazza.

TEMATIKUS PRIORITÁSOK

TEM1. GAZDASÁG NEMZETKÖZI ÉS MAKROTÉRSÉGI BEÁGYAZÓDÁSÁNAK MEGERŐSÍTÉSE

TEM1.1. Nagytérségi vasúti, közúti és vízi közlekedésfejlesztések, kapacitásbővítések

TEM1.2. Ister-Granum Integrált Területi beruházás/projektkoncentráció

TEM1.3. A városhálózati csomópont Dunára szerveződésének megerősítése Komárom-Révkomárom új híd lehetőségeit kihasználó újrapozicionálásával

TEM1.4. Kiszármazási agrárgazdasági és élelmiszeripari integráció, versenyképes élelmiszervertikum megerősítése, megyehatáron átnyúló integráció kiépítése

TEM1.5. A megye gazdaságában meghatározó húzóágazatok fejlesztése

TEM1.6. A megye energetikai- és zöldipari potenciáljának megerősítése

TEM2. MEGYEI TURISZTIKAI PROGRAM

TEM2. 1. Világörökség várományos és más országos/nemzetközi jelentőségű kultúrturisztikai attrakciók vonzerejének és fogadóképességének fejlesztése

TEM2.2. A Duna menti térség turisztikai hálózati infrastruktúrájának, vonzerejének, fogadóképességének integrált fejlesztése

TEM2.3. Extrém-turizmus komplex, összehangolt fejlesztése

TEM2.4. Az ipari-bányászati múlt emlékeinek összehangolt turisztikai hasznosítása, meglévő desztinációk vonzerejének és fogadóképességének növelése

TEM2.5. Szelíd- ökturisztikai és zarándoturisztikai klaszter felépítése és hálózatba szervezése, rákapcsolódás az országos kínálatokra és hálózatokra

TEM2.6. A megyei turisztikai program és a fejlesztések szervezeti, intézményi és humánerőforrás hátterének felépítése, megyei turisztika versenyképességének megerősítése

TEM3. TERÜLET- ÉS TÉRSÉGFEJLESZTŐ INTÉZMÉNYI HÁTTÉR MEGERŐSÍTÉSE ÉS SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE

TEM3.1. Megyei terület- és térségfejlesztő ernyő szervezet létrehozása

TEM3.2. Vállalkozásfejlesztési programok és kooperációk megyei koordinációban.

TEM3.3. Megyei befektetés ösztönzés és külpiacra jutás támogatása

TEM3.4. A megyei projektekhez kapcsolódó előkészítés és lebonyolítási alap létrehozása

TEM3.5. Kísérleti fejlesztések megvalósítása

TEM3.6. Megyei finanszírozási környezet fejlesztése

TEM4. GAZDASÁGI ÉLETTÉR FEJLESZTÉSE

TEM4.1. Vállalati aktivitást erősítő üzleti infrastruktúra és technológia fejlesztések

TEM4.2. Agrárvállalkozás fejlesztés, integrációk

TEM4.3. Gazdasági igényeihez igazodó tudásbázis fejlesztése

TEM4.4. Kedvező munkelő-piaci környezet kialakítása

TEMATIKUS PRIORITÁSOK

TEM5. AKTIVITÁS, KREATIVITÁS, ÉS TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓ KIBONTAKOZTATÁSA

TEM5.1. Megyei bölcsőde és óvodafejlesztési program

TEM5.2. Az egészségmegőrzés, az egészséges életmód és az egészségügyi szolgáltatások rendszerének térségi szinten szervezett interszektorális fejlesztése

TEM5.3. Befektetés a jövőbe: Európai színvonalú alapfokú, középfokú és felsőfokú oktatás feltételeinek javítása

TEM5.4. Időskori életminőség fejlesztése, hátrányos helyzetű és sajátos ellátást igénylő csoportok befogadása, aktivizálása, gondozása

TEM5.5. Leértékelődött, elszigetelődött településrészek integrált rehabilitációja

TEM5.6. Civilek a jövőért program: az EU 2020 stratégia és a megyei TFK megvalósulását szolgáló innovatív kezdeményezések támogatása

TEM6. KÖRNYEZETI KÁROK ÉS KOCKÁZATOK FELSZÁMOLÁSA

TEM6.1. A megye vörösiszap-tárolóinak komplex kármentesítési, tájrehabilitációs programja a Duna-térség jövőképehez illeszkedve

TEM6.2. Felhagyott bányák, pernyehányók, meddőhányók, hulladéklarakók komplex tájrehabilitációja, térségi célokhoz illeszkedő területhasznosítás

TEM6.3. Települések környezeti terhelésének mérséklése

TEM6.4. Az elmaradt megyei szennyvízhálózat-fejlesztések és ivóvízminőség-javító fejlesztések pótlása

TEM6.5. Komplex felszíni vízrendezési programok (KEHOP/VP/MAHOP???)

TEM6.6. Duna menti hiányzó árvízvédelmi fejlesztések

SAJÁTOS TÉRSÉGEK PROGRAMJAI

TÉR1. VÁROSHÁLÓZATI CSOMÓPONT NAGYTÉRSÉGI INTEGRÁCIÓS PROGRAM (VCSP)

TÉR1.1. VCSP közlekedési rendszerének összehangolt fejlesztése

TÉR1.2. Által-ér program: a vízgyűjtő komplex tájgazdálkodási, városi rekreációs és turisztikai célú hasznosítása

TÉR1.3. Az urbanizált táj összehangolt megújítása: városiasság, otthonosság, sokféleség, közösség, klímatudatosság

TÉR1.4. Városhálózat falvai városellátó funkcióinak megerősítése

TÉR1.5. Népességmegtartó képesség fejlesztése a városhálózati csomópont peremtelepüléseiben

TÉR2. DUNA MENTI STRUKTÚRAVÁLTÓ PROGRAM (KOM-ESZ DP) (Az európai DUNA Stratégiai OP részeként)

TÉR2.1. KOM-ESZ DP fejlesztésének tervezési és informatikai megalapozása

TÉR2.2. Összehangolt közlekedési, közműrendszer-fejlesztési és ingatlanállomány-megújítási alprogram

TÉR2.3. "Diverzifikált XXI. századi gazdaság" alprogram

TÉR2.4. "Otthon a XXI. században" alprogram

SAJÁTOS TÉRSÉGEK PROGRAMJAI

TÉR3. VIDÉKI TÁJAK ÚJ EGYENSÚLYA 1.: BAKONYALJA

TÉR3.1. Bakonyalja-Kisalföld: integrált víz- és tájgazdálkodási program

TÉR3.2. Bakonyalja- Kisalföld: majorgazdálkodási táj integrált stratégiára épülő differenciált megújítása

TÉR3.3. A táj és az erőforrások fenntartható hasznosítását erősítő komplex tájgazdálkodási és foglalkoztatásbővítési alprogram, a térség fenntartási-üzemeltetési rendszerének megerősítése

TÉR3.4. Települések népességmegtartó és működőképességének összehangolt megerősítése

TÉR3.5. Táj, települési, emberi értékekre, készségekre, kapacitásokra épülő "traded" szolgáltatási paletta felépítése

TÉR3.6. Kisbér-Ászár térségközponti szerepének megerősítése

TÉR4. VIDÉKI TÁJAK ÚJ EGYENSÚLYA 2.: PILIS-GERECSE

TÉR4.1. Esztergomi, Dorogi és Tatabányai kistérségek érintett településeinek integrált vízgazdálkodási-tájrendezési programja

TÉR4.2. Térségi integrált, önellátó energiagazdálkodási program kidolgozása és megvalósítása

TÉR4.3. For-profit és nonprofit helyi gazdasági, szolgáltatói, településüzemeltetési együttműködési hálózatok felépítése, fejlesztése, kapcsolódás a megyei rendszerekhez

TÉR4.4. A vidéki élet vonzerejének megőrzése, a térségi kohézió erősítése

TÉR4.5. Dorog-Esztergom kertváros összehangolt térségközponti ellátó-szervező szerepének és népességmegtartó képességének megerősítése

TÉR5. VIDÉKI TÁJAK ÚJ EGYENSÚLYA 3.: KISALFÖLD

TÉR5.1. A várostérség fenntartási-üzemeltetési rendszerének és társadalmi-gazdasági kohéziójának megerősítése

TÉR5.2. Bakonyalja-Kisalföld: integrált víz- tájgazdálkodási program

TÉR5.3. Bakonyalja- Kisalföld: majorgazdálkodási táj integrált stratégiára épülő differenciált megújítása

TÉR5.4. Települések népességmegtartó és működőképességének összehangolt megerősítése

TÉR5.5. Bábolna-Ács-Nagyigmánd összehangolt térségközponti ellátó-szervező szerepének és népességmegtartó képességének megerősítése

TÉR6. TATABÁNYA MJV INTEGRÁLT STRATÉGIÁJA

TÉR6.1. Üzleti környezet fejlesztése

TÉR6.2. Gazdasági élettér

TÉR6.3. Modern, klímatudatos lakókörnyezet fejlesztése

TÉR6.4. Komplex városi szolgáltatásfejlesztés

1. A stratégiai és operatív program célja, tartalma és kapcsolata a koncepcióval

1.1. A KONCEPCIÓTERVEZÉS ÉS A PROGRAMOZÁS VISZONYA

2014. március 7.-én a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat közgyűlési határozatával elfogadta a 2030-ig tartó időszakra szóló Megyei Területfejlesztési Koncepciót (továbbiakban KEM TFK). A KEM TFK alapján ugyanakkor már 2014 januárjában elindult a megyei területfejlesztési stratégiai és operatív program (továbbiakban KEM SP és OP) kidolgozása.

A **koncepció és programozás** közötti lényegi különbség „elméletileg” abban áll, hogy a Koncepcióval a „MIT?”kérdésre keresünk választ, míg a stratégiai és operatív programok már a „KI, HOL, HOGYAN, MIBŐL” kérdést válaszolják meg. Azért mondjuk, hogy elméletileg, mert a határok a tervezés gyakorlatában nem ennyire élesek. Az időben igen szűkre szabott tervezési-partnerségi folyamat, továbbá az a tény, hogy az országos és a megyei tervezés párhuzamosan folyik és az országos terv kidolgozói sok vonatkozásban a megyékre támaszkodnak, elengedhetetlenné teszi, minden munkafázis egy kicsit előreszaladjon. Ezért tartalmaz a TFK indikatív intézkedéslistát és ezért tartalmaz a stratégiai program (SP) – szintén indikatív jelleggel – operatív programban pontosítandó, tovább részletezendő elemeket (pl. lásd: Intézkedések részletes bemutatása).

1.2. STRATÉGIAI PROGRAM

A stratégiai program és az operatív program közötti alapvető különbség, hogy az előbbi (SP) még mindig a célrendszer felől közelít. A célrendszerhez hozzárendezi a megvalósítás tervezéskor ismert eszközrendszerét (finanszírozás, intézményrendszer, beavatkozás típusok), lehetőségeit, határait figyelembe véve. A **stratégiai program** – ennek megfelelően, a koncepcióhoz hasonlóan–**ún. teljes tervezés**, vagyis a **cél-prioritás-intézkedés struktúrához rendeli hozzá a megvalósítás lehetséges eszközeit: a beavatkozás-típusokat, nagy vonalakban a felelősségi köröket és az indikatív forrásokat**. Hangsúlyozottan indikatív jelleggel, mivel a megyei programozásnak ebben az időszakában még nyitottak azok a magasabb szinten eldöntésre kerülő peremfeltételek-forráskeretek, melyek alapján a végleges döntések meghozhatók. A

megyei indikatív javaslatok ugyanakkor a megye számára kedvező irányba befolyásolhatják a felsőbb szintű döntéseket, ezért ugyanolyan fontossággal bírnak, mint a később pontosítható tervezési dokumentumok.

A **stratégiai program alapstruktúrája** a következő:

1. TEMATIKUS PRIORITÁS/SAJÁTOS TÉRSÉGI PROGRAM	
1.1. Intézkedés	1.1.1. Beavatkozás
	1.1.2. Beavatkozás
	1.1.3. Beavatkozás

1.2. Intézkedés	1.2.1. Beavatkozás
	1.2.2. Beavatkozás
	1.2.3. Beavatkozás

1.3. Intézkedés	1.3.1. Beavatkozás
	1.3.2. Beavatkozás
	1.3.3. Beavatkozás

2. TEMATIKUS PRIORITÁS/SAJÁTOS TÉRSÉGI PROGRAM	
2.1. intézkedés	2.1.1. Beavatkozás
	2.1.2. Beavatkozás

I. szint: 6 tematikus prioritás, illetve 6 sajátos térségi program

II. szint: prioritásonként illetve sajátos térségi programonként 4-6 intézkedés

III. szint: intézkedésenként 3-10 beavatkozás típus.

Stratégiai program struktúrája

1.3. OPERATÍV PROGRAM

Az operatív programozás két részből áll. Az első részben a stratégiai programozás tovább pontosítása történik, az időközben remélhetően jóváhagyásra kerülő országos operatív programokkal összhangban. A második részben fordított logikát alkalmazunk: mivel a tervezett fejlesztések megvalósíthatóságának legfontosabb feltételei **a felelősségi körök azonosítása és a finanszírozhatóság**, ezért az operatív programozás alapjául ezek a tényezők szolgálnak. A tervezési és végrehajtási felelősségi körök és **a hozzájuk rendelt forráskeretek** alapvető struktúráját meghatározó rendszer az alábbiak szerint alakul:

- **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)** – felelős a Nemzetgazdasági Minisztérium, illetve a TOP részprogramokért a megyék (kivéve Pest megye, mely a fővárossal együtt külön terület- és településfejlesztési OP-re tervez);
- **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** – felelős a Nemzetgazdasági Minisztérium, a megyék ágazati részprogramjainak tervezéséért a megyék;

- **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** – felelős a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a megyék ágazati részprogramjainak tervezéséért a megyék;
- **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** – felelős a Vidékfejlesztési Minisztérium, a megyék ágazati részprogramjainak tervezéséért a megyék;
- **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** – felelős a Nemzeti Erőforrások Minisztériuma, a megyék ágazati részprogramjainak tervezéséért a megyék;
- **Vidékfejlesztési Program (VP)** – felelős a Vidékfejlesztési Minisztérium, az egyes megyék ágazati részprogramjainak tervezéséért a megyék;
- **Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)** – felelős a Vidékfejlesztési Minisztérium, a megyék ágazati részprogramjainak tervezéséért a megyék;
- **Európai Területi Együttműködés Operatív Program (ETE)** – felelős a Nemzetgazdasági Minisztérium;
- **Európai Duna Stratégia Operatív Program** – felelős a Nemzetgazdasági Minisztérium.

Az országos tervezés során kerül lehatárolásra, hogy milyen beavatkozás típusokat (azaz programokat, projekteket) mely operatív program forrásaiból lehet támogatni. Ennek alapján az operatív programozás keretében megyénként ún. **részdokumentumok** készülnek, melyeket maguk a megyék állítanak össze.

Megyei részdokumentumok:

Ágazati részdokumentumok

Az ágazati részdokumentumok az ágazati operatív programok forráskeretének terhére támogatandó beavatkozásokat fogják tartalmazni. Ezek a beavatkozások a stratégiai programban szereplő, különböző prioritásokhoz, illetve sajátos térségi programokon belül tervezett intézkedések keretében megvalósítható, de valamely ágazati operatív program forráskeretének terhére támogatandó beavatkozásokból állnak össze. A megyének előre láthatóan mind a hat ágazati OP keretének felhasználására készül részcsomagja.

Európai, határon átnyúló OP-k keretének terhére készülő részdokumentumok

Jelenleg az Európai Területi Együttműködés OP és az Európai Duna Stratégia OP kidolgozottsága még nem jutottak olyan fázisba, hogy azokra felelősen tervezni tudjunk, de tekintettel a hosszú

határszakaszra, illetve a Dunának a megye életében, térszerkezetében betöltött jelentős súlyára, Komárom-Esztergom megye – későbbi tervezési fázisban – a készülő európai OP-k terhére is tervez részcsomagokat kidolgozni.

TOP megyei területfejlesztési részdokumentum

A TOP megyei területfejlesztési részdokumentumok a Terület- és Településfejlesztési OP forrásain belül, a megye által vagy a megyei koordinációban megvalósítandó tematikus beavatkozásokat és várostérségi (értsd: kistérségi/járási) beavatkozásokat fogják tartalmazni.

A megyei TOP tematikus részdokumentumban (a TOP 3.0. változat szerinti prioritási struktúráját a 2. melléklet tartalmazza. A 4.0 változat február végére várható) a stratégiai program minden olyan tematikus prioritásához készül egy részprogram-csomag, amelyknél TOP forrás terhére tervezünk beavatkozást. Maga a részprogram a TOP által támogatott beavatkozásokat fogja tartalmazni, ugyanakkor ugyanezen prioritások intézkedései körében olyan beavatkozásokra is sor kerülhet, melyek ágazati OP-k kereteinek terhére támogathatók.

Jelenleg 5 (szükség esetén 6) ilyen tematikus részprogrammal számolunk. Közülük négy a stratégiai program egy-egy tematikus prioritásához, egy (kettő) a járáshatárokat átlépő sajátos térségi programokhoz kapcsolódik.

Stratégiai prioritások, melyek támogatása – részben – a TOP megyei tematikus részprogram terhére történik:

- Megyei turisztikai program (a TOP mellett GINOP, VP);
- Terület- és térségfejlesztő intézményi háttér megerősítése, szolgáltatások fejlesztése befektetés ösztönzés és külpiacra jutás elősegítése (a TOP mellett GINOP);
- Gazdasági élettér fejlesztése (a TOP mellett GINOP, VP);
- Aktivitás, kreativitás és társadalmi integráció kibontakoztatása (egyes beavatkozások, jelen tudásunk szerint, részben kistérségi/járási forrásból finanszírozandók) (a TOP mellett HEFOP);

Sajátos térségi programokon belüli intézkedések/beavatkozások, melyek támogatása részben a TOP megyei keret terhére történik:

- *CLLD („közösségi irányítású helyi fejlesztés”, az Európai Unió által bevezetett új eszköz) típusú beavatkozások* sajátos térségek járáshatárokat átlépő, ágazati, TOP, esetleg határon átnyúló forráskeretek terhére támogatandó beavatkozások integrációját igénylő beavatkozások (a TOP mellett GINOP, HEFOP, KEHOP, esetleg IKOP);
- *Sajátos térségek közös, járáshatárokat átlépő fejlesztései*, melyek TOP forrás terhére támogathatók, de a fenti négy prioritáshoz nem kapcsolhatók és CLLD-ként nem tervezhető beavatkozások (opcionális, a TOP mellett GINOP, HEFOP, KEHOP, esetleg IKOP, ETE, DUNA Stratégia OP).

A megyei stratégiai program két tematikus prioritása keretében tervezett intézkedések megvalósítását döntően ágazati és európai OP-k forráskereteinek terhére tervezzük, ezért az ezekhez kapcsolódó intézkedések beavatkozásai az ágazati illetve határon átnyúló részcsomagokban fognak szerepelni. Ez a két tematikus prioritás a következő:

- Gazdaság nemzetközi és makrotárségi beágyazódásának megerősítése;
- Környezeti károk és kockázatok felszámolása.

Az öt sajátos megyei térség beavatkozásait, a pénzügyi forrástérképnek megfelelően, az ágazati, a határon átívelő, a megyei TOP vagy a járási TOP projektcsomagok fogják tartalmazni. Az operatív programozás keretében készülő **kistérségi/járási részprogramokban** már csak azok a sajátos térségi beavatkozások fognak szerepelni, melyeket a megye a kistérségeknek/járásoknak dedikált forráskeretek támogatásával tervez megvalósítani. Tatabánya MJV város dedikált forráskeretének terhére külön részcsomag készül Tatabánya MJV Önkormányzata hatáskörébe utalva.

LEADER közösségek

Még nem világos a LEADER-ek további sorsa. Eddigi ismereteink szerint a LEADER-ek fejlesztései CLLD típusú beavatkozások lesznek, azonban még nem tudni, hogy ezeket a TOP Operatív Programban meg kell-e jeleníteni, vagy a korábbiakhoz hasonlóan teljesen elkülönült tervezési folyamattal kell számolni. Jelenleg a LEADER közösségek határainak átalakítása folyik, azok nem léphetik túl a megyehatárokat. A járások fognak a vidékfejlesztés alapjaként szolgálni. Ebből logikusan következhet, hogy a TOP keretében a kistérségeknek/járásoknak dedikált forráskeretek ki fognak egészülni a Vidékfejlesztési Program LEADER forráskeretével. A

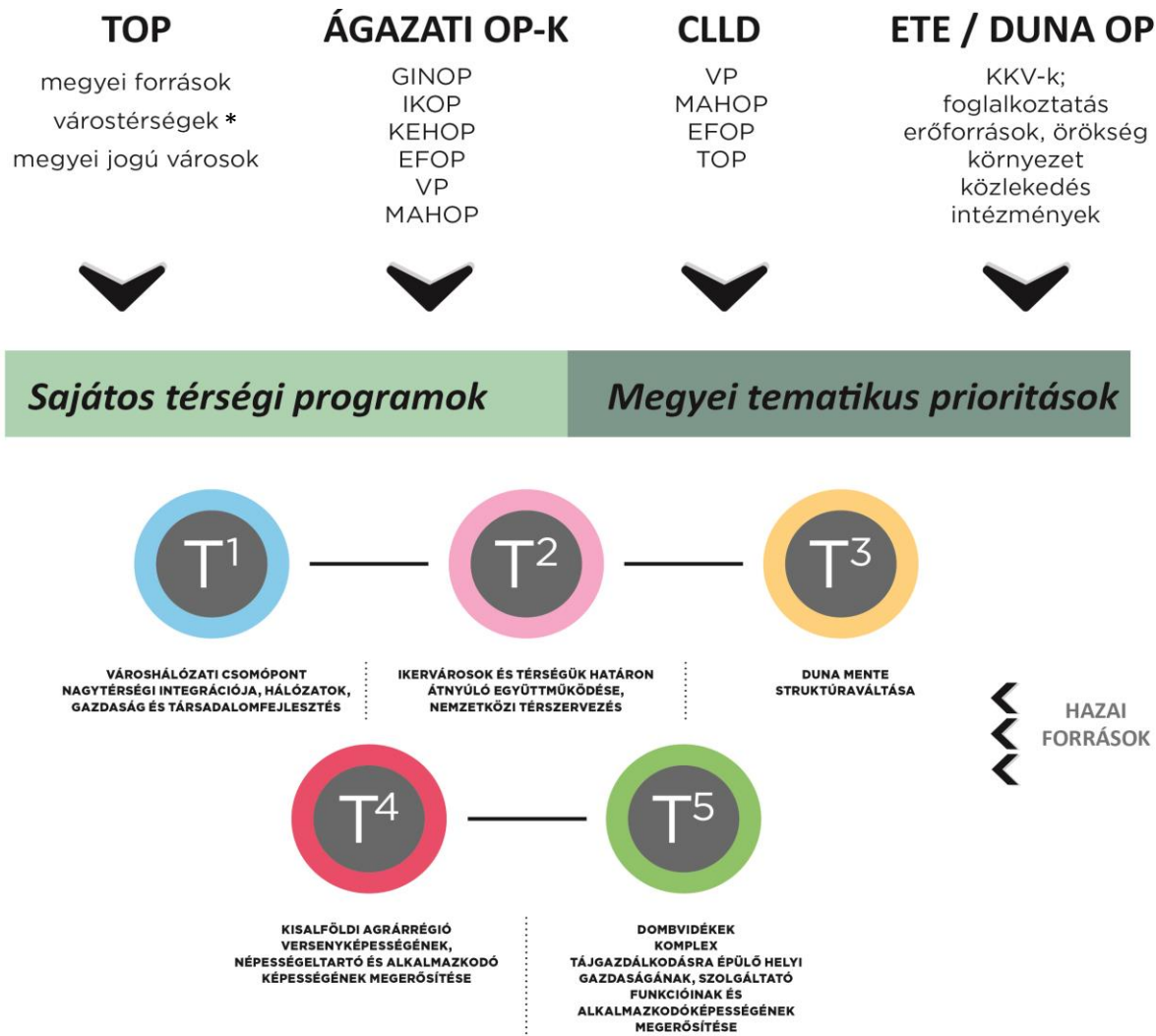
forráskonzentráció elve mindenképpen indokolná, hogy a kétféle forrásra együttesen tervezhessenek, CLLD típusú fejlesztés keretében kombinálva a rendelkezésükre álló kétféle keretet. Ezzel kapcsolatos döntés azonban csak későbbre várható.

1.4. FORRÁSTÉRKÉP

A 2014-2020 költségvetési időszakban Magyarország, 305 forintos euró árfolyammal számolva, **összesen 6253 milliárd Ft** támogatáshoz jut a Kohéziós Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap terhére. **Emellett 3752 milliárd forint támogatás érkezik az országba az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) támogatásából**, amelyből **kb. 2500 milliárd Ft földalapú támogatás, 1250 milliárd Ft pedig a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 közötti kerete**. További, nagyságrendileg 10 milliárd forinttal lehet számolni az Európai Halászati Alapból is (ennek nagyságrendje még nem ismert, 10 milliárd forint volt a 2007-2013 közötti ciklusban). Ezeken felül lehet még számolni az Európai Területi Együttműködés (ETE) és az Európai Duna Program támogatásaival, valamint számos közvetlenül Brüsszelből pályázható K+F, civil és számos európai együttműködési, fiatalokat érintő stb. programok támogatásaival.

A **Terület- és településfejlesztési Operatív Program** összesen közel **1010 milliárd forint forráskerettel rendelkezik**, ez az az összeg, amire a megyék és a megyei jogú városok (Pest megye és Budapest kivételével), a kormány által behatárolt keretek között, a TOP-k keretében tervezhetnek. Mint látható, a TOP forráskeret terhére tervezhető fejlesztések csak töredékét, kb. 16%-át teszi ki az országba érkező KA, ERFA és ESZA kereteknek, amihez a további forrásokat (EMVA stb) nem számoltuk hozzá. A többi forráshoz a korábbi időszakokban megszokott módon, jutnak az érintett célcsoportok (országos jelentőségű kiemelt projektek, pályázatok, illetve az EMVA keretből földalapú támogatás, mezőgazdaság- és vidékfejlesztés, LEADER Helyi Fejlesztési Stratégiák támogatása, stb).

A megyei TFK-ban meghatározott sajátos megyei térségek forrástérképe (*várostérség: az 1831/2013 kormányhatározat alapján kistérség, szóbeli tájékoztatás szerint várhatóan járás)

Szükséges tehát felhívni a figyelmet arra, hogy amikor a megyék stratégiai programot készítenek, akkor nem a 16%-ra (35,4 milliárd forintra) terveznek. A teljes tervezés elvéből kiindulva minimálisan is a TOP és a Közép-Magyarországi régió (VEKOP) forráskeretének levonása után a 6253 milliárd forintból visszamaradt 4776 milliárd forintra, továbbá az EMVA és a többi (pl. határon átnyúló OP-k) források rájuk eső részére.

Azt, hogy egy-egy megyében mekkora összegről lehet beszélni, csak igen durva közelítéssel lehet megbecsülni, hiszen egyrészt a megye területén megvalósuló, még csak részben eldöntött

nagyprojektektől függ (lásd pl. komáromi híd, vasútfejlesztések, 101-es főút-M11, vörösiszap-tározó kármentesítés, komáromi erődök, LIMES), másrészt viszont attól, hogy **milyen a megyében a pályázati aktivitás**.

Ha mechanikusan, népességarányosan számolunk, Komárom-Esztergom megye a **TOP források terhére tervezhető 35,4 milliárd forinton kívül** (megye+MJV+kistérségek vagy járások) még **durván 140-150 milliárd forint elköltésével**, az EMVA (mezőgazdasági és vidékfejlesztési alap) hazai forráskerete megye területén felhasználásra kerülő részével, azaz **38 milliárd forinttal** (a földalapú támogatásokkal együtt durván 100 milliárd forinttal) végül a **határon átnyúló programok forrásaival** számolhat. A teljes tervezés **akár 200 milliárd forinttal is** kalkulálhat, mely a hét év alatt a megye területén felhasználásra kerülhet, ami nagyságrendileg a TOP forráskeret 5-6-szorosa. A megyébe jutó különféle európai források nagysága, **megfelelő pályázati aktivitás, jól előkészített projektek esetén akár 6-700 ezer forintot is meghaladhatja lakosonként** (a földalapú támogatásokat is beleszámítva kb. 900 ezer forint).

Ami a **TOP vonatkozásában újdonság, hogy az abba betervezett beavatkozások pályázat nélkül, tárgyalásos úton juthatnak támogatáshoz**. A Komárom-Esztergom megyei TOP összesen 35,4 milliárd Ft, ebből **Tatabánya MJV 7,5 milliárd, a megye 13,3 milliárd és a kistérségek 14,6 milliárd forintnyi nem pályázati úton felhasználható támogatással kalkulálhatnak**. Ugyanakkor ennek sokszorosához juthatnak hozzá, megfelelő pályázati aktivitás esetén.

KISTÉRSÉG	A KORMÁNYHATÁROZAT ÁLTAL ALLOKÁLT FORRÁS
Dorogi	2,4 milliárd
Esztergomi	3,1 milliárd
Kisbéri	1,5 milliárd
Komáromi	2,4 milliárd
Oroszlányi	1,8 milliárd
Tatabányai	0,8 milliárd
Tatai	2,4 milliárd
ÖSSZESEN	14,6 milliárd

Kistérségek számára dedikált, pályázaton kívül hozzáférhető 14,6 milliárd forint indikatív allokációja az 1831/2013 (XI.14) kormányhatározat szerint. A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal szóbeli tájékoztatása szerint várhatóan a kistérségek helyett a járások lesznek a dedikált források felhasználói. Ennek megfelelően az allokált nagyságrendek is módosulhatnak.

2. A stratégiai program kapcsolata a KEM TFK-ban megfogalmazott jövőképpel, az átfogó és stratégiai célok rendszerével

2.1. A KONCEPCIÓ RÖVID ÖSSZEFOGLALÁSA

A KEM TFK a megye adottságai és lehetőségei mérlegelése alapján az országon belüli jelenlegi pozíció megőrzését tekinti reális jövőképpel. Amint a helyzetfeltárás és -elemzés rámutatott, több vonatkozásban markáns és összehangolt lépésekre van szükség ahhoz, hogy a megye a következő évtizedekben is *„Stabilan az élvonalban”* tudjon maradni. A következő húsz év kiemelt feladatai az *új térszerkezeti erővonalak* és *térségi együttműködési hálózatok* kiépítése a jelenleg is már versenyképes, illetve versenyképessé tehető ágazatok és térségek megerősítése érdekében, a *tudás- és információs társadalomba történő jelenleginél sokkal dinamikus felzárkózás* és a *sokrétű alkalmazkodás feltételeinek megteremtése* a klímaváltozásra és a vidéki térségek belátható időn belül elkerülhetetlennek látszó demográfiai zsugorodására tekintettel.

Komárom-Esztergom megye három átfogó cél mentén szervezi a fenti feladatok megvalósítását. Az átfogó célok vállaltan területi kötődésűek, tükrözve a megye sokféleségét, egyúttal pedig elkötelezettségét a területi szemlélet markáns érvényesítése mellett.

A megye középső tengelyében egy 200 ezer fő körüli népességet elérő *városhálózati csomópontkialakításának célkitűzése* az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció által tervezett csapágyváros koncepcióval összhangban került megfogalmazásra. A városhálózati csomópont, mint XXI. századi urbanizált táj, gazdasági és lakóterületi vonzerő szempontjából is a határon átnyúló makrotérség versenyképes pólusává válik.

A *Duna menti térség új minőségcélkitűzés*, összhangban az Európai Unió Duna Stratégiájának célkitűzéseivel, a Duna mentét újra a megye egyik stratégiai jelentőségű térségévé kívánja fejleszteni. Elrugaskodva az elmúlt évszázad összefüggő ipari övezetének további fenntartásához ragaszkodó stratégiáktól, a megye e térségben az Esztergomtól a nyugati megyehatárig húzódó, diverzifikált, több lábon álló társadalmi-gazdasági egységet vizionál. A zóna két meghatározó város csoportja, a Komárom-Révkomárom-Almásfüzitő-Ács város csoport

és az Esztergom-Párkány-Dorog-Tát-Nyergesújfalu város csoport közötti, nagy szállítóforgalom bonyolítására kevésbé alkalmas Duna menti zónában egy Dunára szerveződő, magas presztízsű lakó- és rekreációs terület, illetve környezetbarát, kreatív kis- és mikro-vállalkozási térség kibontakozásának lehetőségét látja.

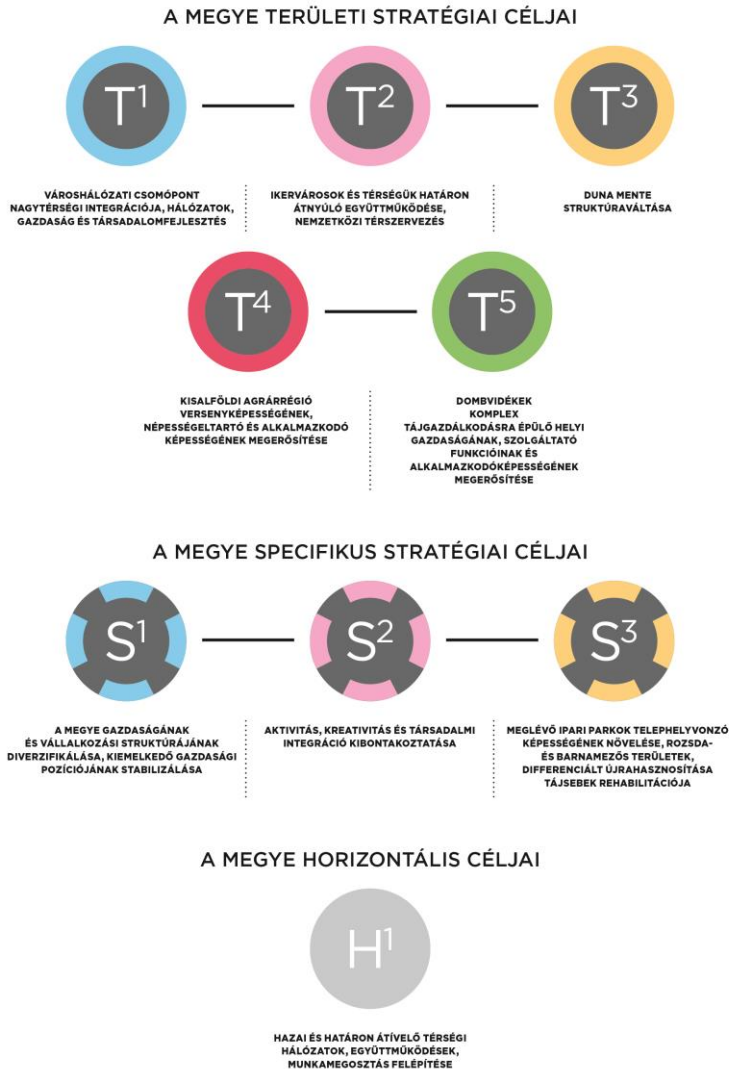
Ebben a vízióban a tervezett határon átívelő közlekedési kapcsolatok [komáromi híd, esztergomi teherkomp (híd), további kompok], a három világörökség-várományos terület, mint a turizmus megyei zászlóshajói és a tervezett EUROVELO meghatározó tényezők.

A **megyei vidéki tájak új egyensúlyának** alapja a Kisalföld, illetve a dombvidéki tájak differenciált fejlesztése. A megye kisalföldi területeinek – jelenleg nem az értékén kezelt – rendkívül jó mezőgazdasági adottságai és a fennmaradt termelési kultúrája, valamint a térség megújuló energiatermelésben betöltött szerepe a jövőben igen jól kihasználhatók.

A dombvidéki tájak népességmegtartó és jövedelemtermelő képessége csak a térség adottságaihoz igazodó, azt felértékelő dombvidéki tájgazdálkodás XXI. századi újraszerveződése mellett növelhető olyan mértékben, hogy az a jelenlegi – Európa legtöbb vidéki térségét érintő – zsugorodási trendek mérsékléséhez érdemben hozzá tudjon járulni. A „XXI. századi” magában foglalja az integrált vízgazdálkodást, a természetkímélő mezőgazdasági termelést, a megújuló erőforrások bővülő használatát, a gazdálkodók, valamint a környező városi piacok közötti szoros kooperációt.

A KEM TFK a fenti területfejlesztési célok megvalósítása érdekében **öt területi és három tematikus és egy horizontális stratégiai célkitűzést** fogalmazott meg. A stratégiai célkitűzésekhez, **indikatív jelleggel** intézkedési javaslatokat fogalmazott meg, melyek az egyes stratégiai célok értelmezését és a továbbtervezés megalapozását szolgálják, azonban nem képezik a TFK-ról szóló döntés szerves részét.

2.2. A STRATÉGIAI, ILLETVE OPERATÍV PROGRAM ÉS A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ (TFK) KAPCSOLATA

A Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Konceptiójának stratégiai célrendszere (Forrás: KEM TFK tervezet, 2013)

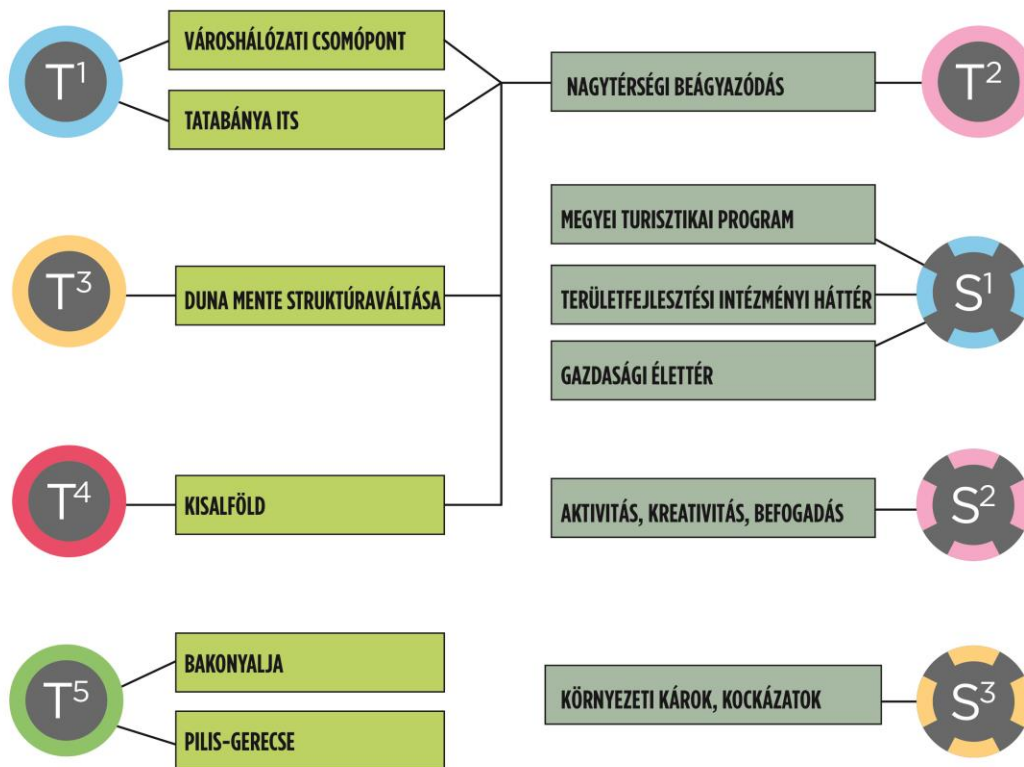
mely azonban, mint láttuk, csupán a források 16%-ára tervez, és azon belül is igen szigorú korlátok határozzák meg a megyei jogú városok, a megye és a kistérségek/járások közötti forrásmegosztást. Némi mozgástér adott a megyei és kistérségi források között, azaz $\pm 10\%$ -kal

A TFK-val egyidejűleg készülnek az országos operatív programok, melyek megszabják a megyei programozás feltételeit. A megyei TFK jelentős mértékben kalkulált az Európai Unió Közös Stratégiai keretében bevezetett új eszközökkel: az Integrált Területi Beruházással és a CLLD-vel, a Közösség Által Vezérelt Helyi Fejlesztéssel, melyek a korábbiakkal ellentétben többféle forrásból támogathatók, területi szemléletű programokat tesznek lehetővé.

Időközben szemléletváltás történt ezen eszközök súlya tekintetében, ma már egyértelműen az látszik, hogy igen csekély szerepük lesz a 2014-2020 közötti fejlesztési ciklusban. Ami megmaradt, a TOP, mint egyfajta integráló eszköz,

eltérhet a kistérségek egymás közötti, illetve a megye és a kistérségek közötti keret a megyei célkitűzések megvalósítása illetve a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása érdekében. A források nagyobb, 84 % százaléka továbbra is tehát nagyprojektek, illetve pályázatok keretében kerül felhasználásra, ami a tervezés alatt álló stratégiai program prioritási struktúráját valamelyest eltérítette a koncepcióban megfogalmazott stratégiai célrendszerből.

A TFK és a Stratégiai Program kapcsolata

A Stratégiai Programban a TFK szerinti ötből négy területi stratégiai célt [Városhálózati csomópont, Duna menti struktúraváltás, Kisalföld, Dombvidék] 6 sajátos térségi program keretében tervezzük megvalósítani. A TFK szerinti három specifikus és egy területi cél (lásd Ikervárosok) megvalósítása érdekében, továbbá a sajátos térségek integrált programjai keretében javasolt egyes intézkedések finanszírozási szempontból célszerű átcsoportosításával 6 tematikus prioritás került megfogalmazásra. Ilyen módon sikerült az eredeti, alapvetően

integrált szemléletű koncepciót a sajnálatosan ismét erősen ágazati szemléletűvé vált finanszírozási keretekkel összhangban hozni, miközben a sajátos térségekben rejlő értékes potenciálok kibontásának lehetőségét is megtartotta a stratégiai program javasolt felépítése.

További változtatást jelent, hogy a stratégiai program nómenklatúráját hozzáigazítottuk a készülő operatív programokéhoz (ezzel kapcsolatban nagyon sok eltérő nézet uralkodik, a stratégiai és operatív programozás során az országos operatív programokat tekintjük etalonnak).

Végezetül megállapítható, hogy **jelen fázisban szűkítésre nem volt szükség a koncepcióhoz képest, azonban már most fel kell arra készülni, hogy a forrásoldal és a projekt-előkészítési kapacitás fog korlátot állítani a fejlesztési elképzelések megvalósításának.**

A Forrástérkép fejezetben megmutattuk, hogy sok pénzről van szó, de ennek lehívásához jól kidolgozott projektekre van szükség. Remélhető, hogy a megye rendelkezni fog valamilyen mértékű forrásokkal és kapacitásokkal a projekt előkészítés támogatására, ahol ez szükséges, jelen fázisban azonban még nem lehet erre biztonsággal számítani, és ha lesz ilyen lehetőség, akkor is korlátozottan lehet rá építeni.

3. A TERVEZÉSI FOLYAMAT KÖVETKEZŐ ÁLLOMÁSAI

A stratégiai program munkaanyagának elfogadásával a Közgyűlés rögzíti a programozás kereteit, melyek a továbbtervezés alapját jelentik. Az aktuális ütemezés szerint **2014. március 31.-ig** elkészül a **Stratégiai és az Operatív Program** szakértői változata. *(Mivel addigra az országos operatív programok brüsszeli egyeztetése várhatóan még nem fejeződik be, elképzelhető, hogy a későbbiekben még módosításra lesz szükség).* Egyidejűleg készül a **Programok Stratégiai Környezeti Vizsgálatának** tervezői változata is. Az államigazgatási szervek és a fejlesztés megyei szereplőinek véleménye, továbbá a regionális fejlesztési ügynökség minőségbiztosítása alapján a tervezők pontosítják a dokumentumokat, melyeket a közgyűlés hagy jóvá. Várhatóan 2014-május-június. Itt is szükséges a nemzetgazdasági miniszter döntést megelőző állásfoglalása.

A véleményezési folyamattal egyidejűleg a szakértők kidolgozzák az **ágazati és a TOP részdokumentumok II. változatát** (az első változatok már novemberben készültek), ezek kidolgozásának határideje szintén **2014. május 31.** a jelenlegi tervek szerint. A **TOP részdokumentumok III. változatban is** elkészülnek, ennek határideje **2014. szeptember 30.** Az NTH elképzelése szerint a III. változatok már **projektfejlesztést** is magukban foglalnak. Ennek pontos metodikája, a részletezettséggel kapcsolatos elvárások még nem ismertek, jelenleg annyi ismert, hogy a TOP forrásokból támogatott részprogramok esetében **előzetes megvalósíthatósági tanulmány szintjéig** szükséges eljutni.

Február közepén a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség megkezdte az önkormányzatok által beküldött projektek rendszerezését, illetve elindította a nem önkormányzati térségi szereplők körében a projektgyűjtést. A minél szélesebb körű projektfelhozatal érdekében a közgyűlési képviselők aktív közreműködésére is számítanak a szakértők.

A tavaszi tervezési folyamattal egyidejűleg az önkormányzatoknak és más térségi szereplőknek, a KDRFÜ értékelése alapján, újra át kell tekinteniük projektcsomagjaikat. A potenciális projekt, illetve programgazdák – a KDRFÜ, a megye, illetve a programozásért felelős szakértők iránymutatásai alapján rangsorolják projektjeiket, majd **a kiválasztott, ígéretesnek bizonyuló elképzeléseik továbbfejlesztéséről gondoskodnak** annak érdekében, hogy minél nagyobb arányban kidolgozott projektként kerülhessenek bele a megyei részdokumentumokba.

A tavaszi-nyári hónapokban intenzív **partnerségi folyamatokra** lesz szükség, különös tekintettel a kistérségi/járási együttműködésben, illetve még inkább a kistérségek/járások határán átívelő programok projektjeinek kidolgozása érdekében.